28.12.22р. 14гр. укр. мова

Доброго дня! Тема уроку. Урок мовленнєвого розвитку. Написання есе «Що означає зробити правильний вибір в житті»

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ХІД УРОКУ

1. Робота з діалогом.

Прослухайте діалог.

Олеся цілісінький день чимось засмучена. А може, просто замислена. Дівчинка й сама не змогла б визначити свій настрій. Щоб навести лад у думках і почуттях, вона вирішила порадитися з Богданом.

– Богдане, скажи щиро: ти почувався коли-небудь щасливим?

– Звісно. А ти що, ні? – здивувався хлопець.

– Не так, щоб ні, але я не впевнена, чи то було справжнє щастя. От скажи, коли ти щасливий?

– Що тут мудрувати. *Я* був щасливий, коли мені подарували айфон. Дуже щасливий, коли немає домашніх завдань і можна увесь вечір грати у футбол...

– Ех, Богдане, це в тебе якесь дитяче щастя. Ще сказав би, що ти щасливий, коли з'їси шоколадну цукерку або надмеш жувальною гумкою бульбашку.

– Висловіть свої думки стосовно таких питань:

- *Як ви розумієте щастя?*
- *Чи можна, на вашу думку, всіх людей зробити щасливими одночасно?*

Безперечно, не знайдеться людини, яка би не чула слова «щастя». Воно є загальновживаним і, здається, таке зрозуміле. Та варто лише спробувати витлумачити його, як виявиться, що це не дуже просто. Так відбувається через те, що поняття «щастя» стосується духовного світу людини. А скільки людей – стільки світів! Тож зрозуміло, що кожен витлумачуватиме щастя по-своєму. Для когось – це задоволення, втіха; для когось – добробут. Хтось щастя розуміє як удачу, талан. Для інших щастя – це радість. Наука етика визначає: щастя – це задоволення від життя загалом.

Оскільки кожна людина живе своїм життям, то й відчуття втіхи від нього в кожного буде своє. Саме тому й найзагальніші рекомендації як жити, щоб досягти щастя, є дуже умовними.

Це, однак, не означає, що люди зовсім безпорадні в пошуках щастя. Впродовж тисячоліть накопичено чималий досвід, як цього можна досягнути. А ми сьогодні спробуємо сьогодні побути у ролі філософів і дати відповідь на це питання.

Найперше, нам необхідно витлумачити саме слово «щастя», з'ясувати його етимологію.

- Як ви думаєте, як виникло слово *щастя*?

Як зауважує мовознавець Галина Яворська, значення слова «щастя» вторинне. Це слово праслов'янське, воно зберігається зараз у східнослов'янських та західнослов'янських мовах. Етимологічний словник української мови за редакцією Тимченка дає таке пояснення: «спочатку у слова щастя був префікс сь, який колись, вірогідно, мав значення «хороший, гарний», і корінь част, той самий, що в словах частина, частка, частувати.

Отже, щастя – це «хороша частина». - Частина від чого? Мабуть, від спільного добра – майна, їжі, тобто того, що забезпечує саме існування людини».

– А як же пояснюють слово щастя словники?

Щастя – це стан цілковитого задоволення життям; вияв радості від спілкування з рідними, близькими; успіх, удача. (Тлумачний словник української мови).

Щастя – поняття моральної свідомості, що позначає стан людини, який найбільше відповідає внутрішній задоволеності повнотою й осмисленістю життя, здійсненням свого людського призначення. (Український педагогічний словник).

Щастя – благополуччя, земна благодать, бажання жити без горя, смутку, тривоги, спокій і задоволення взагалі, усе бажане, усе те, що заспокоює і задовольняє людину, за переконаннями, смаками і звичками її. (Словник Даля).

– Спробуйте підібрати:

1. синоніми до слова «щастя»: стан людини, задоволення, радість, благополуччя, казка і т.д.

2. епітети: цілковите, материнське, швидкоплинне, моє, людське…

3. метафори: приходить, стукає, окрилює, кличе….

- А тепер поміркуйте, що може зробити людину щасливою. Запишіть свої думки у вигляді переліку чинників щастя.

Розгорніть робочі зошити, запишіть дату уроку, тему.

2. Складання асоціативного куща.

Складіть асоціативний кущ до слова «щастя».

(Здійснення мрій, задоволення, спокій, достаток, гармонія, добробут, насолода, радість, здоров'я, друзі, взаєморозуміння, кар'єра, кохання).

– Якщо щастя таке різноманітне поняття, то, можливо, для того, щоб бути щасливим, треба знати якусь формулу? (ФІЗИКО-ПСИХОЛОГИ).

Група вчених з Європи і Австралії протягом 24 років проводила опитування серед мешканців своїх країн з метою вивести формулу щастя. Після закінчення дослідження вчені дійшли висновку, що стати щасливим можуть всі.

Формула, виведена ними, виглядає так:

$$Happiness\ (t) = w_0 + w_1 \sum_{j=1}^{t} \gamma^{t-j} CR_j + w_2 \sum_{j=1}^{t} \gamma^{t-j} EV_j + w_3 \sum_{j=1}^{t} \gamma^{t-j} RPE_j$$

Дослідники довели, що почуття задоволення життям і відчуття щастя залежить від цілком конкретних параметрів.

На перше місце вчені поставили емоційну врівноваженість партнера. "Незалежно від тривалості відносин, щасливими виявилися лише ті пари, де партнери емоційно врівноважені", - пояснює керівник дослідження доктор Хідей.

На другому місці - життєві пріоритети: "Люди, у яких в житті найбільшу цінність становить сім'я, більш щасливі, ніж ті, які вважають абсолютним пріоритетом матеріальні цінності і кар'єру. Така ситуація характерна і для чоловіків, і для жінок. Але все-таки одна гендерна відмінність є: жінки, партнер яких ставить понад усе сімейні цінності, набагато щасливіші за тих, чиї супутники орієнтовані на матеріальні цінності".

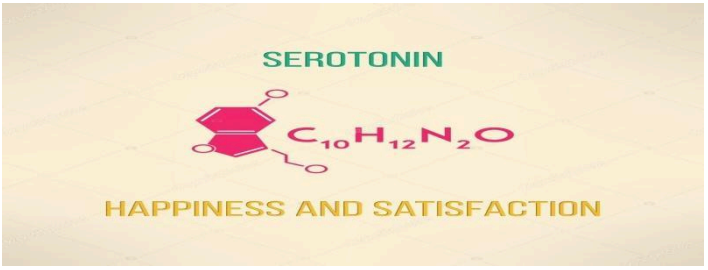
На третьому місці - співвідношення роботи та відпочинку. "Для чоловіків і для жінок недостатній час, зайнятий роботою, значно гірше позначається на емоційному стані, ніж надмірна завантаженість роботою. А найсильніше травмує психіку відсутність роботи", - коментують вчені результати дослідження.

– Тобто, як бачимо, формула щастя є насправді, треба лише її знати.

– А чи можливо пояснити природу щастя з точки зору біології, хімії? Виявляється, так. І допоможуть це зробити БІОХІМІКИ.

Дійсно, таке поняття як гормони радості (будемо говорити узагальнено) виробляються, головним чином, в головному мозку тоді, коли ви відчуваєте виключно приємні емоції і переживання, і при цьому надають позитивний вплив не тільки на настрій, але і на організм в цілому. Саме гормон радості послаблює відчуття болю, розщеплює жири, підвищує імунітет, стежить за нормальним тиском.

Головними гормонами радості є серотонін і ендорфін.

Серотонін виробляється в стовбурі мозку і в шлунково-кишковому тракті. Саме його називають «гормоном настрою», але він відповідає не тільки за нього, але і за радість руху, потяг до пізнання, тонус м'язів, самовладання та емоційну витриманість. При надлишку серотоніну виникає неконтрольована ейфорія. При нестачі цього важливого гормону радості ви можете хвилюватися через дрібниці, відчувати депресію.

Запаси гормону радості – серотоніну можна поповнити гірким шоколадом, бананами, гарбузом, хлібом, фініками, солодощами, а також продуктами багатими на вітаміни В і С.

– Добре. Тоді виходить, що для того, щоб бути щасливим, треба скласти своєрідний план, алгоритм дій – і все. Ви мали можливість скористатися вмінням складати алгоритми і заповнити пропуски на схемі. Результати роботи можна зобразити так.

Ми спробували описати щастя з точки зору багатьох наук. А зараз перед нами найскладніше завдання – дати відповідь на питання нашого уроку у формі есе «Що робить мене щасливим» або «У чому щастя людини».

– Пригадаємо, що таке есе?

Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання, не претендує на вичерпне й визначальне трактування геми.

Визначальними рисами есе є незначний обсяг, конкретна тема, дана в підкреслено вільному, суб’єктивному її тлумаченні, вільна композиція. Як правило, есе виражає нове, суб’єктивне слово про щось. Стиль есе відрізняється образністю, афористичністю, використанням нових поетичних образів,

свідомою настановою на розмовну інтонацію й лексику. Для есе характерне використовування численних засобів художньої виразності: метафор, алегоричних образів, символів, порівнянь.

На першому плані есе – особа автора, його думки, відчуття, ставлення до світу. Це головна установка твору.

В есе відбивається суб'єктивна авторська позиція щодо порушеної в темі проблеми. В есе доречне вживання припущень, риторичних питань, фразеологізмів. Вони надають мові експресивності й стилістичної виразності.

3. Опрацювання пам'ятки «Правила написання креативного есе».

ПАМ'ЯТКА
«Правила написання креативного есе»

1. Тільки позитивна мова (описувати краще те, що є, а не те, чого немає).
2. Слова-зв'язки (вони допомагають плавно переходити з однієї частини до іншої).
3. Різна структура речень. (Читати речення однакової структури нудно. Додайте кілька інверсій. Складіть речення різні завдовжки).
4. Зрозумілі слова. (Розумійте значення слів, які ви вживаєте в есе. Ви пишете, щоби вразити змістом, а не словниковим запасом. Вишуканість гарна, але в міру).
5. Різні слова (Використовуйте синоніми).
6. Лаконічність.
7. Кожне слово важливе (без повторів; кожне речення має нести унікальний зміст).
8. Активна життєва позиція.
9. Аргументація.

Готуючись до уроку, я переглядала різноманітні пости у соціальних мережах, виявилося, що з наближенням новорічних свят люди частіше задумуються про щастя, його чинники. Тепер, користуючись почутим сьогодні на уроці, а також цитатами відомих і не дуже людей про щастя, пробуємо протягом наступних 15 хвилин викласти власний погляд на порушене питання.

Уявіть собі затишний будинок, у Карпатах, вечір, за вікном сніг, потріскують дрова у каміні…

А тепер на завершення ще один фрагмент, автором якого є відомий американський психолог, письменник Дейл Карнегі.

Усі на світі шукають щастя, й існує один правильний спосіб знайти його. Для цього ви повинні навчитись керувати своїми думками. Щастя не залежить від зовнішніх умов. Воно залежить від умов внутрішнього порядку.

Ви щасливі або нещасливі не завдяки тому, що ви маєте, і не у зв'язку з тим, ким є, де знаходитесь або що робите; ваш стан визначається тим, що ви про це думаєте. Наприклад, дві особи можуть знаходитися в одному і тому ж місці й займатися одним і тим же; обидві можуть мати приблизну кількість грошей і однакове становище – і все ж одна може бути нещасливою, а інша

щасливою. Чому? Через різницю в настрої. Я зустрічав не менше щасливих облич серед китайців, які не покладаючи рук працювали в спекотну погоду в Китаї за сім центів у день, ніж зустрічаю на Парк-авеню у Нью-Йорку.

За твердженням Шекспіра, ніщо не є гарним чи поганим, – усе залежить від того, як ми дивимося на речі.

Ейб Лінкольн одного разу відзначив, що «більшість людей щасливі настільки, наскільки вони вирішили бути щасливими» (За Дейлом Карнегі).

> Англійський письменник Філдінг Генрі сказав: «Щасливий той, хто вважає себе щасливим». Ви лише на початку дорослої довгої дороги життя. Хай сьогоднішня наша розмова допоможе вам гідно пройти її. Цінуйте кожну мить свого життя, адже з цих митей, як із цеглинок, і складається наше щастя.

Домашнє завдання та інструктаж до його виконання.

Написання есе https://www.youtube.com/watch?v=E3N4X2BEN2A

- Скласти есе «Що робить мене щасливим (щасливою)?»